

Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointisuunnitelman liite

25.1.2024

Sanna Salmela

Hyvinvoinnin edistämisen päällikkö

Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma on osa laajempaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelmaa

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen useita ennaltaehkäisevään toimintaan liittyviä suunnitelmia.

Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma on niistä yksi.

Se keskittyy siihen, miten Pohde kehittää kulttuurihyvinvointia vuosina 2024-2025.

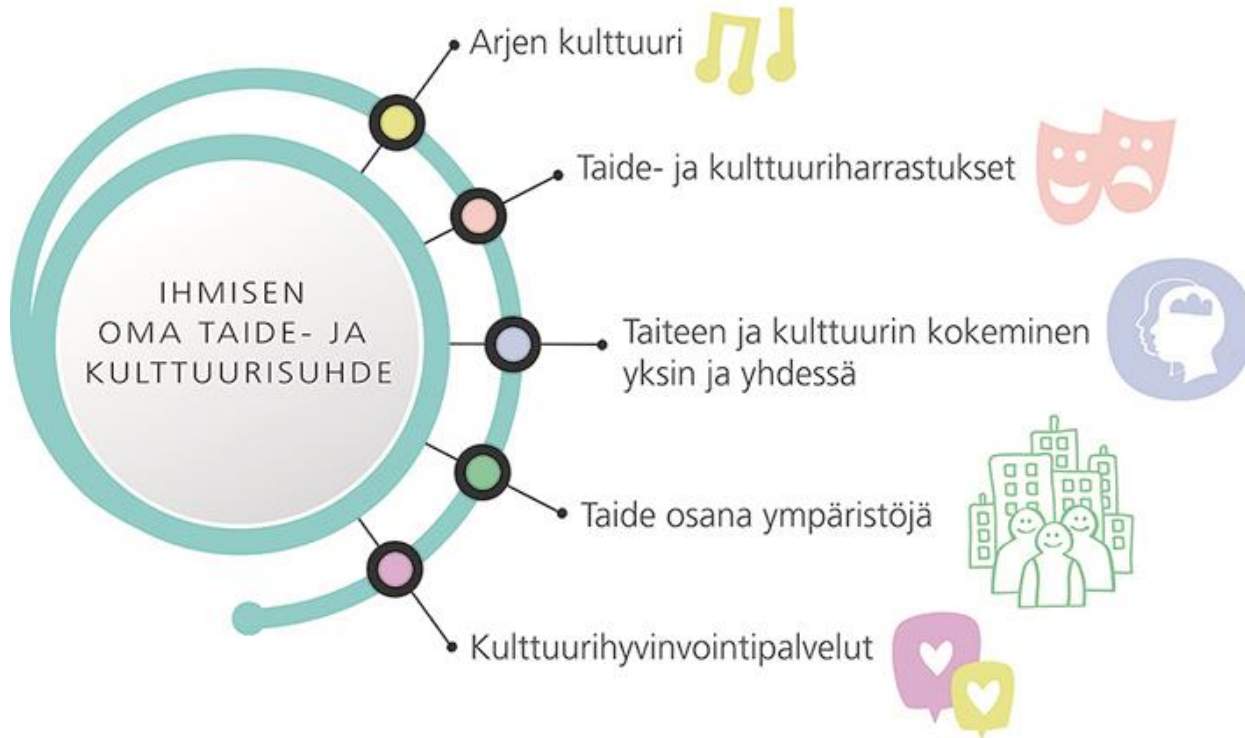
Kehittämistä tehdään yhteistyössä kuntien ja Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvointiverkoston kanssa.

Hyvinvointialueen strategia							
Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma				Pelastustoimen palvelutasopäätös			
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2024-2025							
Hyvinvointisuunnitelma 2024-2025							
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma §	Työkyky-ohjelma	Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma §	Sairaaloiden terveyden edistämisen suunnitelma	Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma	Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma
Sisältää neuvola-suunnitelman ja opiskelu-huollon suunnitelman							

Mitä kulttuurihyvinvointi tarkoittaa? Miten se liittyy Pohteen toimintaan?

Taide ja kulttuuri vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin

- **Kulttuurihyvinvointi ilmiönä:** Taide ja kulttuuri ovat osa asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä ja kokonaisvaltaista hyvää elämää
- **Kulttuurihyvinvointi käsitteenä:** Ihmisen yksilöllisesti tai yhteisöllisesti jaettu kokemus siitä, että taide ja kulttuuri lisäävät hyvinvointia
- Kulttuurin hyvinvointia tukevat vaikutukset ulottuvat läpi koko ihmisen elämänkaaren ja ilmenevät jokaisen **henkilökohtaisessa taide- ja kulttuurisuhteessa** (katso vasemmalla näkyvä kuvio)

Tekstin ja kuvion lähde:

Turun ammattikorkeakoulun [Taikusydän-verkkosivusto](#)

Kulttuuri auttaa sairauksien ehkäisyssä ja sairauksien kanssa selviämisessä

Maailman terveysjärjestö WHO:n julkaisi vuonna 2019 raportin kulttuurin vaikutuksista hyvinvointiin. Raportti perustuu yli 900 tutkimusjulkaisuun ja yli 3000 yksittäiseen tutkimukseen. Se on laajin tähän mennessä tehty kartoitus taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista.

Raportin mukaan taide voi

- tarjota **uudenlaisia ratkaisuja** monimutkaisiin terveyshaasteisiin: erityisesti sellaisiin, joihin lääketiede ei yksin tarjoa tehokkaita ratkaisuja
- **ehkäistä** useita psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia
- **hoitaa ja auttaa selviytymään** useiden akuuttien ja kroonisten sairauksien kanssa.

Lähteet:

- Fancourtin ja Finnin raportti vuodelta 2019 [Maailman terveysjärjestö WHO:n verkkosivulla](#)
- Turun ammattikorkeakoulun [Taikusydän-verkkosivusto](#)

Sairauksien ennaltaehkäisy ja terveyden edistäminen

Terveyden sosiaaliset määrittäjät

Sosiaalinen koheesio
Sosiaalinen eriarvoisuus

Lapsen kehityksen tukeminen

Äidin ja lapsen suhde
Kieli ja puhe
Koulutustaso

Hoito ja hoiva

Terveyden ymmärtäminen
Kliiniset taidot
Hoitajien hyvinvointi

Terveysongelmien ennaltaehkäiseminen

Hyvinvointi
Mielenterveys & traumat
Kognitiivinen rappeutuminen
Heikkous
Ennenaikainen kuolleisuus

Terveyttä edistävät elintavat

Terveellinen elämä
Terveydenhuoltoon sitoutuminen
Terveysviestintä
Terveydentilaan liittyvä stigma
Vaikeasti tavoitettavien ryhmien sitoutuminen

Sairauksien hoito ja hallinta

Mielen sairaudet

Perinataalit mielen sairaudet
Lievät ja keskivaikkeat mielen sairaudet
Vakavat mielen sairaudet
Trauma ja hyväksikäyttö

Akuutit sairaudet ja akuuttihoito

Keskokset
Potilashoito
Leikkaushoito ja invasiiviset toimenpiteet
Tehohoito

Neurologiset kehityshäiriöt ja muut neurologiset häiriöt

Autismi
CP-vamma
Aivoinfarkti ja aivovammat
Rappeuttavat neurologiset häiriöt
Dementia

Tarttumattomat taudit

Syöpä
Keuhkosairaudet
Diabetes & sydän- ja verisuonitaudit

Elämän loppuvaiheen hoito

Palliativinen hoito & menetys

Mitä Pohde tekee asukkaiden kulttuurihyvinvoinnin parantamiseksi vuosina 2024-2025?

Pohteen toimenpiteet vuosina 2024-2025

Kulttuuri asiakkaita kohtaavassa työssä

Järjestää itse resurssien sallimissa rajoissa kulttuuritoimintaa asiakkaille.

Auttaa käytännön järjestelyillä kuntia ja muita toimijoita toteuttamaan kulttuuripalveluja Pohteen asiakkaille.

Kokeilee kulttuurialan koulutettujen työllistymistä iäkkäiden palveluissa. (Hanke)

Kaikukortti- kokeilu

Vuonna 2024 kokeilee korttia yhdessä 17 kunnan kanssa. Arvioi tuloksia yhdessä kuntien ja palvelutuottajien kanssa. Päättää Kaikukortin jatkosta yhdessä kuntien ja palvelutuottajien kanssa.

Kulttuuri hyvinvoinnin palvelu- tarjottimella

Kehittää tarjotinta hanke- rahoituksella. Sisällyttää kulttuuripalvelut ja -toiminnan tarjottimen valikoimaan. (Hanke)

Kulttuuri asukkaan tuen poluissa

Ohjaa useiden tuen polkujen valmistelu-yhteistyötä. Huolehtii, että kulttuurin näkökulma sisältyy polkuihin.

Kulttuuri- hyvinvoinnin hanke- suunnitelma

Valmistelee yhteistyössä Pohteen toimialueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa hankesuunnitelman. Hakee rahoitusta hankkeelle.

Jos rahoitus saadaan, käynnistää hankkeen ja toteuttaa sitä.

Kulttuuri- hyvinvoinnin henkilöstö- resurssit

Pyrkii järjestämään vakituista henkilöstö-resurssia kulttuuri-hyvinvointityön koordinointiin ja järjestämiseen Pohteella

Keskustelu ja yhteistyö

Jatkaa kulttuuri-hyvinvointiin liittyvää vuoropuhelua eri toimijoiden kanssa

Oulu on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2026.
Näillä toimenpiteillä Pohde osallistuu kulttuuripääkaupunkivuoden toimintaan.

Vuonna 2023 esille nousseita toiveita kulttuurihyvinvointiin liittyen

Yhteistyökumppaneiden toiveita yhteistyöhön liittyen

Kaikukortti on käytössä koko Pohteen alueella yhteistyössä kuntien ja palvelutuottajien kanssa

Asukkaat ja ammattilaiset löytävät **hyvinvoinnin edistämisen palvelutarjottimelta** kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriharrastamisen tuen palveluita ja toimintoja

Toteutetaan yhdessä **kotiin tai palveluihin vietävää taidetoimintaa** (esimerkiksi kirjaston kirjakassit, taidemuseon matkalaukkunäyttelyt, taidetuokiotalenteet)

Tehdään julkisesta taiteesta sekä ympäristö- ja lähitaiteesta **saavutettavaa**

Tehdään **yhteistyötä ja tuetaan yhdistystoimintaa sekä yhteisöllisiä taideprojekteja** kulttuurihyvinvoinnin edistämässä

Toiveita Pohteen sisäiseen kulttuurihyvinvointiin liittyen

Asiakkaalle ohjattua toimintaa järjestäviin yksiköihin nimetään **kulttuuriyhdyshenkilöt**

Asiakkaalle ohjattua toimintaa järjestäviin yksiköihin tehdään **kulttuurihyvinvoinnin vuosikellot**

Ohjattua toimintaa järjestävien yksiköiden asiakkaille laaditaan **henkilökohtaiset kulttuurihyvinvointisuunnitelmat**

Kulttuuripalveluiden tilaamiseen laaditaan **budjetti**

Pohteen kulttuurihyvinvoinnin kehittämisessä vuosina 2024-2025 huomioitavia asiakirjoja

Huomioitavia asiakirjoja ovat ainakin

- **Pohteen strategia ja sitä täydentävät asiakirjat.** Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#).
  - Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) kulttuuri- ja taidesuunnitelma. Lisätietoa [OYSin verkkosivulla](#).
  - Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituspäätös Hyvän työn ohjelman työnjakoa koskevista piloteista. Päätöksellä myönnettiin Pohteen ikäihmisten palveluille 70 000 euron rahoitus pilottiin. Pilotissa kokeillaan kulttuurialan koulutettujen henkilöiden työllistymistä asiakkaan toimintakykyä ja osallisuutta tukeviin tehtäviin iäkkäiden palveluissa.
- Pohjois-Pohjanmaan **maakuntaohjelma 2022-2025**. Lisätietoa [Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivulla](#).
- Pohjois-Pohjanmaan **kulttuurin kehittämisohjelma 2022-2030**. Lisätietoa [Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivulla](#).
- **Kuntien kulttuurihyvinvointisuunnitelmat**
  - Esimerkiksi Oulun kaupungin kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2021-2026. Lisätietoa kuntien verkkosivuilla, esimerkiksi [Oulun kaupungin verkkosivulla](#).
- **Petteri Orpon hallitusohjelma**. Lisätietoa [valtioneuvoston verkkosivulla](#).
- **Kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma**. Lisätietoa [sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivun tiedotteessa](#).

Lisätietoa

Sanna Salmela

Hyvinvoinnin edistämisen päällikkö

Puh. 040 5890 132

Sähköposti: [sanna.salmela\(a\)pohde.fi](mailto:sanna.salmela(a)pohde.fi)

